

ελεύθερος

ελεύθερος κ. (ε)λεύτερος, -η, -ο, επίθ. [*<αρχ. ἐλεύθερος*], ελεύθερος. **1.** που δεν είναι παντρεμένος, ο ανύπαντρος: «πήγε σαράντα χρονών κι είναι ακόμα ελεύθερος». **2.** που είναι έτοιμος να μας προσφέρει τις υπηρεσίες του, τη βοήθεια του ή την παρέα του, ο διαθέσιμος: «το ταξί ερχόταν ελεύθερο || είσαι ελεύθερος απόψε να κάνουμε καμιά βόλτα;». **3.** που είναι απαλλαγμένος από κάτι, που είναι προσιτός σε όλους χωρίς περιορισμούς: «είμαι ελεύθερος από την γκρίνια της γυναίκας μου για μια εβδομάδα, γιατί λείπει διακοπές || ήταν ελεύθερη η είσοδος στην τάδε συναυλία και πλάκωσε κόσμος || είναι πια ελεύθερη η εξαγωγή συναλλάγματος στις χώρες της Ε.Ε.». **4.** το ουδ. ως ουσ. **τοελεύθερο**, η ελευθερία (βλ. φρ.). Επίρρ. **ελεύθερα**, χωρίς κανένα εμπόδιο, χωρίς έλεγχο, δέσμευση χωρίς διακοπή: «μπορώ να μιλήσω κι εγώ τώρα; - Ελεύθερα || μπορώ, επιτέλους, να συνεχίσω τη δουλειά μου; -Ελεύθερα || μπαίνουν όλοι ελεύθερα». (Ακολουθούν 15 φρ.)·

- *αφήνω ελεύθερο*, **α.** ελευθερώνω: «ποιος άφησε ελεύθερο το σκυλί;». **β.** αποφυλακίζω: «ο διευθυντής των φυλακών άφησε σήμερα ελεύθερα πέντε άτομα»·

- *αφήνω ελεύθερο πεδίο*, βλ. λ. [πεδίο](#)·

- *αφήνω ελεύθερο τον εαυτό μου ή αφήνω τον εαυτό μου ελεύθερο*, βλ. λ. *εαυτός*·

- *αφήνω το ελεύθερο να...*, βλ. συνηθέστ. *δίνω το ελεύθερο να(...)*·

- *δίνω το ελεύθερο να...*, επιτρέπω, παραχωρώ το δικαίωμα σε κάποιον να κάνει κάτι, επιτρέπω: «ποιος σου 'δωσε το ελεύθερο να μπεις μέσα;». Συνών. *δίνω (το) πράσινο φως να(...)*·

- *ελεύθερο πεδίο*, βλ. λ. [πεδίο](#)·

- *ελεύθερο πουλάκι*, βλ. λ. *πουλάκι*·

- *ελεύθερο πουλί*, βλ. λ. *πουλί*·

- *ελεύθερος ιατρού*, βλ. λ. *ιατρός*·

- *ελεύθερος σκοπευτής*, βλ. λ. *σκοπευτής*·

- *ελεύθερος χρόνος*, βλ. λ. [χρόνος](#)·

- *έχει ελευθέρως*, μπορεί να μπαινοβγαίνει σε ένα χώρο, όποτε θέλει: «πηγαίνει, όποτε θέλει, στο σπίτι της, γιατί έχει ελευθέρως απ' τους γονείς της». Αναφορά στο δελτίο ελευθέρως εισόδου σε διάφορα θεάματα ή ελευθέρως επιβίβασης στα μέσα μεταφοράς, που απαλλάσσει τον κάτοχό του από την υποχρέωση να πληρώσει εισιτήριο·

- *έχω το ελεύθερο να...*, έχω το δικαίωμα, μου επιτρέπεται, έχω ελευθερία κινήσεων ή έκφρασης: «έχω το ελεύθερο να πηγαίνω ό,τι ώρα θέλω στη δουλειά μου || αφού ζούμε σε δημοκρατική χώρα, έχω το ελεύθερο να λέω και να γράφω ό,τι θέλω»·

- *παίρνω το ελεύθερο*, παίρνω την άδεια από κάποιον να ενεργήσω σύμφωνα με την επιθυμία μου: «από ποιον πήρες το ελεύθερο κι έφυγες απ' τη δουλειά σου; || σήμερα πήρα το ελεύθερο απ' τη γυναίκα μου και μπορώ να ξεφυγίσω»·

- *σε ελεύθερη μετάφραση*, με άλλα λόγια, συνήθως απλοποιημένα, που δίνουν ευκολότερα σε κάποιον να κατανοήσει την ουσία μιας σκέψης ή ενός λόγου: «του είχα μια ώρα στο μπλαμπλά κι επειδή έβλεπα πως δε χαμπάριζε, του τα 'πα σε ελεύθερη μετάφραση για να μπει στο νόημα». Από τον τρόπο ενός μεταφραστή που για διάφορους λόγους δε μεταφράζει κατά λέξη ή πιστά ένα ξένο κείμενο στη γλώσσα του·

- τον αφήνω ελεύθερο, τον ελευθερώνω, τον αποφυλακίζω: «τον άφησαν ελεύθερο πριν από ένα μήνα».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας